

N:o 14.

Af Herr Nilsson: Om åtgärder för afskaffande af kollekters upptagande för statsändamål, m. m.

Det torde tillåtas mig att fästa Riksdagens uppmärksamhet på några ännu inom vår svenska kyrka fortfarande missförhållanden, som väl vid sin uppkomst kunna hafva varit ändamålsenliga och af behof framkallade, men under nu varande förhållanden synas mig vara alldeles olämpliga, nemligen det som jag vågar säga lagstadgade oskicket att delvis aflöna och underhålla statens embetsmän och inrättningar med almosor.

Så uppbäres ännu årligen i Lunds stifts alla kyrkor, enligt Domkapitlets cirkulär n:o 364, kollekt till stiftets folkskolläreseminarium. Troligen var denna kollekt välbehöflig för sitt ändamål, då den först påbjöds, men förhållandena hafva sedan dess ändrats. Hela folkskollärarseminarieväsendet har blifvit en statens angelägenhet, och jag kan icke finna det staten värdigt att genom betlande insamla medel för sina behof.

Samma förhållanden gäller om tvänne kollektor årligen till elementarskollhusen i stiftet, hvilka ju nu mera icke äro kyrkans utan en af staten öfvertagen angelägenhet.

I sammanhang härmed vågar jag också påpeka åtskilliga utgifter, som årligen utgå af de skånska kyrkorna för, som jag tror, statens ändamål, såsom biskopens studieskatt, consistorie statslön, vaxljusmedel med mera, som alls icke är anvisadt af kyrkans tionde, men af ålder utgått af kyrkornas tillgångar. Jag har mig icke bekant hvarken hur dessa afgifter först uppkommit eller hvartill de nu mera användas, men tror dock att, om än biskopens inkomster i forna dagar varit så ringa, att han af egen kassa icke förmått tillgodogöra sig frukten af sin samtids

litteratur, utan dertill behöft anlita de ofta fattiga kyrkornas almosebidrag, inkomsterna, dock nu mera måste vara tillräckliga äfven för detta ändamål, eller om så anses nödigt anslag kunna gifvas af allmänna medel till fyllande af detta behof.

Consistorie statslön måtte af ålder varit bidrag till notarien och betjenings aflöning, men jag kan ej finna det hvarken lämpligt eller för samhället värdigt, att tjänstemän, vare sig statens eller kyrkans, aflönas med almosor. Hvad vaxljusmedlen vidkommer, så hafva de väl under katolska tiden behöfts för gudstjensten i domkyrkorna, för själamessor, munkars nattvakor med mera, men då sådana behof nu i vår tid icke förefinnas borde ju kyrkorna billigtvis befrias från en utgift, som icke uppfyller det dermed afsedda ändamål.

Det är ingalunda min mening att påyrka afskaffande af sådana kollekter, som afse barmhertighetsverk, med hvilka staten såsom sådan icke har något att skaffa, emedan de helt och hållet falla inom den kristliga kärlekens och barmhertighetens område; men jag anser det för samhället förnedrande att aflöna sina embetsmän och underhålla sina inrättningar med almosor, då sjelfva den fattige vandraren är förbjuden att betla. Det är tillräckligt bekant, hvilken ovilja det väcker i hela landet att konsistorienotarierna, till förbättring af sina icke obetydliga löneinkomster, erhållit tillåtelse att afräkna sex procent från de af den kristliga gifmildheten offrade skärfvar till välgörande ändamål.

För att väcka Riksdagens och regeringens uppmärksamhet på dessa för vår tids åskådningssätt olämpliga kvarlemnningar från en försvunnen tid, då stat och kyrka ansågos vara samma begrepp, vågar jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att de kollekter, som i kyrkorna upptagas för statsändamål, måtte alldeles upphöra, att afgifterna från kyrkokassorna till embets- och tjänstemäns aflönande måtte upphöra, der icke lönen är anvisad att utgå af kyrkans tionde, samt slutligen att konsistorienotariernas löneförmåner icke må till någon del få utgå eller beräknas af den kristliga öfervillighetens för andra ändamål lemnade gäfvomedel.

Stockholm den 26 Januari 1886.

N. P. Nilsson.